

Kaupunginvaltuusto**Pöytäkirja**

Aika 24.04.2023 18:00 - 19:11

Paikka Fellmannian auditorio, Kirkkokatu 27

	Nimi	Tehtävä	Lisätieto
Osallistujat	Falk Sonja	kv:n 1. varapuheenjohtaja	kokouksen puheenjohtaja
	Lehto Rami	kv:n 2. varapuheenjohtaja	
	Komu Pekka	kv:n 3. varapuheenjohtaja	
	Aaltonen Eveliina	valtuutettu	
	Aaltonen Kalle	valtuutettu	
	Arvaja Pertti	valtuutettu	
	Bruneau Milla	valtuutettu	
	Elomaa Ville-Veikko	valtuutettu	
	Harmaala Miina	valtuutettu	
	Heromaa-Karjalainen Siru	valtuutettu	
	Hildén Sirkku	valtuutettu	
	Hälinen Ville	valtuutettu	
	Kaasinen Hannu	valtuutettu	
	Kaikkonen Jouni	valtuutettu	
	Kari Mika	valtuutettu	
	Karjalainen Pasi	valtuutettu	
	Kastehelmi Minerva	valtuutettu	
	Kiljunen Raimo	valtuutettu	
	Laakso Jetta	valtuutettu	
	Lampinen Minna	valtuutettu	
	Lientola Elisa	valtuutettu	
	Lindqvist Marko	valtuutettu	

Markkanen Marju	valtuutettu
McCarron Francis	valtuutettu
Mäkynen Maria	valtuutettu
Nieminen Erkki	valtuutettu
Nieminen Mira	valtuutettu
Niinistö Sari	valtuutettu
Närhi Anita	valtuutettu
Oksanen Reijo	valtuutettu
Pakkanen Lasse	valtuutettu
Putula Toni	valtuutettu
Puusaari Riina	valtuutettu
Pykäläinen Jari	valtuutettu
Pääatalo Oskari	valtuutettu
Rahkonen Hannu	valtuutettu
Rantanen Ida	valtuutettu
Ratia Jorma	valtuutettu
Ripatti Tapani	valtuutettu
Rissanen Jari	valtuutettu
Ruhberg Jukka	valtuutettu
Ruuska Sinikka	valtuutettu
Saloranta Tuija	valtuutettu
Seesvaara Eero	valtuutettu
Skinnari Ville	valtuutettu
Sorsa Tuomas	valtuutettu
Talja Martti	valtuutettu
Tapiola Juha	valtuutettu
Tuomaila Pasi	valtuutettu
Tuomi Maarit	valtuutettu

Vaara Ulla	valtuutettu	
Vahter Merja	valtuutettu	
Wallenius Jani	valtuutettu	
Viinikka Anneli	valtuutettu	
Viljamaa Juha	valtuutettu	
Virta Sanna	valtuutettu	
Lindroos Mikko	varavaltuutettu	valtuutettu Niko Liukkosen tilalla
Kousa Pasi	varavaltuutettu	valtuutettu Anna Kaisa Kupiaisen tilalla
Rautapää Teresa	varavaltuutettu	kv:n puheenjohtaja Juha Rostedin tilalla
Päivä Matias	nuorisovaltuuston edustaja	
Timonen Pekka	kaupunginjohtaja	
Mäkinen Mika	konsernipalvelujohtaja	
Granqvist Tiina	sivistysjohtaja	
Valtavaara Anu	lakimies	
Hämäläinen Veera	viestintäjohtaja	
Kovero Anniina	hallintojohtaja, pöytäkirjanpitäjä	
Loippo Marja	valmistelusihteri	

	Nimi	Tehtävä	Lisätieto
Poissa	Rostedt Juha	kv:n puheenjohtaja	
	Kupiainen Anna Kaisa	valtuutettu	
	Liukkonen Niko	valtuutettu	
	Alho Olli	kaupunkikehitysjohtaja	

Virkkunen Pekka

lakiasiaintohtaja

Kaupunginvaltuuston puolesta

Sonja Falk

Anniina Kovero

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Sinikka Ruuska

Jari Pykäläinen

Pöytäkirja on ollut nähtävillä Lahden kaupungin yleisessä tietoverkossa osoitteessa

<http://www.lahti.fi> 03.05.2023

Anniina Kovero

hallintojohtaja

§	Otsikko	Sivu
§ 33	Laillisuus ja päätösvaltaisuus	6
§ 34	Pöytäkirjan tarkastajat	7
§ 35	Valtuustoaloite selko- ja monikielisydestä kaupungin toiminnassa ja päätöksenteossa	8
§ 36	Valtuustoaloite: Villähteen koulun tilojen peruskorjaus	15
§ 37	Sidonnaisuuksien ilmoittaminen	19
§ 38	Valtuustokysymys: Mihin toimiin kaupunginhallitus, valtuusto sekä konserni- ja tilajaosto aikovat ryhtyä konserni- ja tilajaoston puheenjohtajan lehtihaastattelussa 17.12.2022 esittämien kannanottojen vuoksi	23
§ 39	Valtuustoaloite: Avantouintipaikan järjestäminen Karistoon	34
§ 40	Valtuustoaloite: Vartiointipalvelujen oston lainmukaisuus ja säästöjen tarkoituksenmukaisuus	39
§ 41	Päijät-Hämeen pelastuslaitos kuntayhtymäliikelaitoksen purkaminen	52
§ 42	Kokouksessa jätetyt valtuustoaloitteet	59

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 24.04.2023

§ 33

Laillisuus ja päätösvaltaisuus

Puheenjohtaja totesi kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Kutsu tähän valtuuston kokoukseen oli julkaistu Lahden kaupungin yleisessä tietoverkossa 14.4.2023. Kokouskutsu esityslistoineen oli toimitettu valtuutetuille, kaupunginhallituksen puheenjohtajalle, kaupunginhallituksen jäsenille, kaupunginjohtajalle, kaupunginjohtajan varamiehelle, palvelualuejohtajille, lakiasiainjohtajalle ja nuorisovaltuuston edustajalle. Kun lisäksi nimenhuudossa todettiin saapuvilla olevan 59 valtuutettua, kokous todettiin laillisesti kokoon kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja
Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 24.04.2023

nro 3

§ 34

Pöytäkirjan tarkastajat

Puheenjohtajan ehdotuksesta tämän pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin valtuutetut Sinikka Ruuska ja Jari Pykäläinen.

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 3

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 24.04.2023

§ 35

Valtuustoaloite selko- ja monikielisydestä kaupungin toiminnassa ja päätöksenteossa

9394/00.01.01.03/2022

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Viestintäpäällikkö Liisa Minkkinen, p. 044 482 6509

Päätös

kaupunginvaltuusto palautti asian uudelleen valmisteltavaksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tullut tässä yhteydessä riittävästi selvitettyksi.

Käsittely

Keskustelun kuluessa valtuutettu Eveliina Aaltonen ehdotti, että asia palautetaan uudelleen valmisteltavaksi.

Ehdotusta kannatettiin.

Julistettuaan keskustelun asian palauttamisen osalta päättyneeksi puheenjohtaja totesi, että valtuutettu Eveliina Aaltonen valtuutettu Minerva Kastehelmen kannattamana oli tehnyt edellä mainitun kannatetun ehdotuksen asian palauttamisesta uudelleen valmisteltavaksi.

Puheenjohtajan selostus hyväksyttiin.

Tämän jälkeen valtuusto hyväksyi yksimielisesti valtuutettu Eveliina Aaltosen tekemän palautusehdotuksen.

Näin ollen kaupunginvaltuusto palautti asian uudelleen valmisteltavaksi.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 27.03.2023

§ 113

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tullut tässä yhteydessä riittävästi selvitetyksi.”

Perusteluosa

Valtuutettu Eveliina Aaltonen ja 19 muuta valtuutettua 9.3.2020:

”Lahden kaupungin tulee viestiä toiminnastaan ja päätöksenteostaan myös selkokielellä.

Lahdessa asuu yhä enemmän kuntalaisia, joiden tavoittaminen on erityisen haastavaa kuntien viestinnälle. Viesti-perille-selko-opas on kunnille laadittu ohje selkokielen soveltamisesta kunnan viestinnässä.

Selkokieli on kielen muoto, jossa on otettu huomioon vastaanottajan kielelliset edellytykset. Se on rakenteeltaan helppo lukea ja ymmärtää. Selkokielen tarpeelle on monia syitä ja sitä tarvitsevia on monissa lahtelaisissa ryhmissä mm. vammaisissa, iäkkäissä ja suomea opiskelevissa maahanmuuttajissa.

Demokratian, tasa-arvon ja osallisuuden kannalta on tärkeää, että jokainen lahtelainen saa tietää, mistä tämän kotikaupungissa päätetään ja pystyy osallistumaan päätöksentekoon. Lisäksi on tärkeää, että henkilöiden asioissa omissa asioissaan he saavat sellaisia vastauksia, joita heidän on mahdollista ymmärtää.

Me allekirjoittaneet esitämme, että Lahti viestii toiminnastaan ja merkittävimmistä päätöksistään selkokielellä. Viestiminen myös yleisimmillä vieraskielillä kuten venäjä ja arabia tulee ottaa huomioon. Lisäksi kaupungin pitää viestiä viranomaispäätöksiään kuntalaisille niin, että varmistetaan päätöksen ymmärrettävyys asianosaisen kohdalla.”

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Hyvä yleiskieli on tavoitteena kaikessa Lahden kaupungin viestinnässä. Kaupungin päätöksentekoviestinnän selkeyttämiseksi ja saavutettavuuden parantamiseksi on otettu merkittäviä askeleita ja selkeän kirjoittamisen eteen tehdään jatkuvaa työtä.

Saavutettavuuden edistäminen on olennainen osa julkisen hallinnon palveluita. Saavutettavuudella tarkoitetaan, että verkkosivut ja mobiilisovellukset sekä niiden sisällöt ovat sellaisia, että kuka tahansa voisi niitä käyttää ja ymmärtää, mitä niissä sanotaan. Saavutettavuus on tekniikkaa, helppokäyttöisyyttä ja sisällön ymmärrettävyyttä.

Esimerkiksi vuonna 2020 toteutetussa verkkosivu-uudistuksessa kiinnitettiin erityistä huomiota saavutettavuuteen. Uudistustyö tehtiin yhteistyössä saavutettavuusasiantuntijan ja lukijalähtöisen tekstin asiantuntijan kanssa.

Lahden kaupungin verkkopäivittäjille ja viestijöille järjestetään säännöllisesti kirjoitus- ja saavutettavuuskoulutusta. Etelä-Suomen aluehallintoviraston saavutettavuusvalvonnan asiantuntija on pitänyt koulutuksen saavutettavuusdirektiivistä ja sen vaikutuksista asiantuntijoiden työhön. Kirjoituskouluttaja on pitänyt useita koulutuksia, erityisesti tekstien rakenteeseen liittyen.

Päätöksentekoviestintä

Päätöksentekoviestintää on selkiytetty kouluttamalla valmistelijoita, jotka tuottavat tekstit viranhaltijapäätöksiin ja toimielinpäätöksiin. Koulutuksia järjestetään vuosittain. Ne kohdistuvat selkeän ja ymmärrettävän tekstin tuottamiseen. Päätöstekstin rakenne on muutettu jo vuonna 2019 lukijaystävällisemmäksi siten, että alussa kerrotaan päätös ja päätösehdotus, jonka jälkeen asia taustoitetaan ja perustellaan. Lahden kaupungin siirtyessä käyttämään uutta asianhallintajärjestelmää vuonna 2021 kaikki asiakirjapohjat päivitettiin saavutettaviksi.

Viestintäpalvelut tekevät tiedotteita merkittävistä kaupunkilaisten arkeen vaikuttavista päätösasioista yhdessä asiantuntijoiden kanssa.

Tiedotevalmistelussa pyritään tiivistämään ja selkeyttämään esityslista- ja päätöstekstiä eli kertomaan kaupunkilaisille, mitä päätös käytännössä tarkoittaa ja miten se vaikuttaa arkeen. Viestintää tehdään esityslistavaiheessa ennen päätöksentekoa sekä kokousten jälkeen uutisoimalla päätetyistä asioista.

Lisätietoa päätöksistä ja kaupungin palveluista saa Lahti-Pisteestä. Lahti-Piste tarjoaa asiakasohjausta ja palveluneuvontaa eri tavoin; paikan päällä, puhelimitse, sähköpostitse, yleisen e-palautteen sekä chatin välityksellä.

Selkokieli

Selkokieli on oma kielimuotonsa. Selkokieli on hyvää yleiskieltä helppolukuisempaa ja siinä huomioidaan lukijoiden kielelliset erityistarpeet hyvää yleiskieltä tarkemmin. Selkokielisen sisällön tuottaminen vaatii aina erityistä asiantuntemusta, joka on otettava huomioon myös materiaaleja päivitettäessä.

Kaupungin päätösaasiat pyritään kertomaan hyvällä yleiskielellä ja mahdollisimman asiakaslähtöisesti avaamalla käsitteitä, käyttämällä tuttuja sanoja, esimerkkejä, yksinkertaisia lauserakenteita sekä tietoa tiivistämällä.

Kaupungin toimintaan liittyviä sisältöjä on kirjoitettu myös selkokielellä. Esimerkiksi kirjasto on tuottanut selkokieliset ohjeet kirjastossa asiointiin. Osallistuvasta budjetoinnista on tehty selkokielinen video, mikä tutustuttaa osallistamisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksiin. Lahden vammaispoliittinen ohjelma on valmisteltu eri toimijoista koostuvassa työryhmässä. Vammaispoliittisesta ohjelmasta on tehty myös selkokielinen versio. Ohjelmassa on käsitelty kaupungin ja muiden toimijoiden tarjoamia peruspalveluja.

Kevään kuluessa laaditaan kaupungin esteettömyyssuunnitelma, jossa huomioidaan niin fyysinen kuin digitaalinen esteettömyys. Esteettömyyssuunnitelman valmistelua koordinoi kaupungin vammaisneuvoston nimeämä esteettömyystyöryhmä.

Kieliversiot

Lahden kaupungin varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa natiivit kielentaitajat ovat oppilaiden ja perheiden arjen tukena. He kääntävät ja selittävät sisältöjä. Samalla he opastavat perheitä ja ovat linkki päiväkodin tai koulun ja kodin välisessä yhteydenpidossa. Hakuohjeet perusopetuksen ensimmäiselle luokalle on käännetty englanniksi, venäjäksi ja arabiaksi. Kodin, koulujen ja päiväkotien välisen viestinnän selkokielisyyteen on panostettu.

Poikkeustilanteissa kaupungin viestintä tuottaa sisältöjä myös muilla kielillä englannin lisäksi. Esimerkiksi perusopetuksen koronaohjeita tuotettiin arabiaksi, venäjäksi ja englanniksi, sekä yhteistyössä Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän kanssa useilla muilla kielillä. Ukrainasta Suomeen saapuvien ohjeet käännettiin ukrainaksi.

Alueellinen integraatiopalvelupiste Alipi tarjoaa maksuttomia ohjaus- ja neuvontapalveluita sekä monikielistä viestintää Päijät-Hämeen, Myrskylän ja Pukkilan alueen maahanmuuttajille. Heitä palvellaan suomeksi, englanniksi, venäjäksi, arabiaksi, espanjaksi, saksaksi, ukrainaksi ja ruotsiksi. Tarvittaessa käytetään tulkkia.

Alipissa lisättiin vuonna 2022 erityisesti ukrainankielistä viestintää. Alipi tiedottaa ajankohtaisista asioista eri kielillä sosiaalisessa mediassa.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 3

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: kh

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite Selko- ja monikielisydestä kaupungin toiminnassa ja päätöksenteossa

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 3

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 24.04.2023

§ 36

Valtuustoaloite: Villähteen koulun tilojen peruskorjaus

8493/00.01.01.03/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Vastaava rehtori Matti Saarela, p. 044 416 336

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tullut tässä yhteydessä riittävästi selvitettyksi.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 27.03.2023

§ 114

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

“Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon

tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tullut tässä yhteydessä riittävästi selvitettyksi.”

Lahden kaupunki, Sivistyslautakunta, 14.03.2023

§ 27

Päätös

Sivistyslautakunta päätti antaa vastauksenaan valtuustoaloitteeseen perusteluosassa esitetyn.

Esittelijä

Vastuualuejohtaja, Lasten ja Nuorten kasvu Jämsén Virve

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta päättää antaa vastauksenaan valtuustoaloitteeseen perusteluosassa esitetyn.

Perusteluosa

Valtuutettu Hannu Rahkonen ja 9 muuta valtuutettua 13.12.2021:

”Lahden kaupungin sivistyslautakunta on 19.10.2021 tehnyt palveluverkkopäätöksen, jonka mukaan Villähteen koulun toiminta jatkuu. Koulun tiloista käyttökiellossa ovat vuonna 1985 valmistunut osa, jossa sijaitsevat mm keittiö ja ruokailutilat. Nykyisin keittiö ja ruokailutilat toimivat parakeissa koulun piha-alueella. Käyttökiellossa ovat myös suojeltu 1924 valmistunut osa sekä erillinen liikuntahallirakennus. Koululla ei ole käytössä lainkaan sisäliikuntatilaa.

Talonrakennusinvestointien perusparannuksilla turvataan omaisuuden arvon säilyminen. Vuoden 2022 talousarviossa ja 2022-2024 taloussuunnitelmassa ei ole mitään mainintoja ja/tai varoja koulun tilojen saattamisesta käyttökelpoisiksi ja työturvallisiksi.

Esitämme, että tilakeskus ja sivistyslautakunta tekevät tarvittavat suunnitelmat koulun tilojen osalta mahdollisimman pian.”

Kartanon peruskoulun Kankaantien toimipisteessä sijaitsevat liikuntatilat sekä hirsikoulun tilat eivät ole käyttökiellossa, niiden käyttöä on rajoitettu omaehtoisesti. Sivistyslautakunnan 19.10.2021 tekemän palveluverkkopäätöksen jälkeen Tilakeskuksen kanssa on valmisteltu muutosta Kankaantien uudisoaan siten, että sinne saadaan nykyisiä tiloja muuttamalla sekä ruokailu- että liikuntatilat. Marraskuussa 2022 saatujen uusien oppilasennusteiden perusteella on tarkoituksenmukaista päivittää palveluverkkopäätöksessä tehtyä suunnitelmaa siten, että Kankaantien toimipisteessä jatkaa yksisarjainen vuosiluokkien 0-6 toimipiste.

Tilakeskuksen kanssa on käynnistetty uusien oppilasennusteiden johdosta tarkastelu tarkoituksenmukaisten opetustilojen järjestämiseksi Kankaantien toimipisteeseen. Uudisosan vieressä oleva 1980-luvulla rakennettu osa puretaan kesällä 2023. Tilalle suunnitellaan 10-15 vuoden aikajänteellä palveleva rakennusosio, jossa sijaitsevat muun muassa ruokailutilat jakelukeittiöineen, käsityö-, oppilashuolto-, hallinto-, ja sosiaalityötilat. Suunnitelmat valmistuvat alustavan aikataulun mukaan keväällä 2023. Olemassa oleva liikuntasali korjataan käyttöön siten, että se olisi käytössä mahdollisesti 2024 vuoden alusta. Muiden tilojen osalta toteutusvaihtoehto vaikuttaa valmistumisaikatauluun. Mikäli tilat eivät ole valmiita käyttöönotettavaksi 2024 syksyllä, on ns. bonuskoulun käyttöä jatkettava määräajasta (kesä 2024) alkaen tilojen valmistumiseen saakka.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Lautakunta: kh

Kh: kv

Kv: -

Liitteet

- 2 Palveluverkkotyön etenemisen tilannekatsaus
- 3 Valtuustoaloite Villähteen koulun tilojen peruskorjaus peit.

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 3

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 24.04.2023

§ 37

Sidonnaisuuksien ilmoittaminen

286/00.00.03.00/2023

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Tarkastusjohtaja Reijo Ollikka, p. 050 559 4016

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Tarkastuslautakunta

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto merkitsee liitteenä olevat sidonnaisuusilmoitukset ja sidonnaisuusilmoituksissa tapahtuneet muutokset tiedoksi.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Tarkastuslautakunta, 28.03.2023

§ 23

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Tarkastusjohtaja Ollikka Reijo

Päätösehdotus

Tarkastuslautakunta:

1. merkitsee tiedoksi Tauno Ylä-Soininmäen antaman sidonnaisuusilmoituksen ja Rauno Grönroosin muutosilmoituksen,

2. saattaa valtuustolle tiedoksi Virve Jämsénin, Päivi Granlundin, Janne Storlöparen, Sini Sulan ja Tauno Ylä-Soininmäen antamat sidonnaisuusilmoitukset sekä Juha Viljamaan, Ville Hälisen, Mikko Lindroosiin ja Rauno Grönroosin sidonnaisuuksia koskevat muutosilmoitukset (liite),
3. saattaa valtuustolle tiedoksi Niko Liukkosen tietojen poistamisen sidonnaisuusrekisteristä hänen kuntalain 84 §:ssä tarkoitetun tehtävänsä päättymisen johdosta.

Perusteluosa

Kunnan luottamushenkilön ja viranhaltijan on kuntalain 84 §:n mukaisesti tehtävä sidonnaisuusilmoitus johtotehtävistään sekä luottamustoimistaan elinkeinotoimintaa harjoittavissa yrityksissä ja muissa yhteisöissä, merkittävästä varallisuudestaan sekä muistakin sidonnaisuuksista, joilla voi olla merkitystä luottamus- ja virkatehtävien hoitamisessa.

Velvollisuus ilmoittaa sidonnaisuuksista koskee kaupunginhallituksen ja maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) tarkoitettuja tehtäviä hoitavan toimielimen jäseniä, valtuuston ja lautakunnan puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajia, kaupunginjohtajaa, sekä kunnanhallituksen ja lautakunnan esittelijää. Ilmoitus on tehtävä kahden kuukauden kuluessa siitä, kun henkilö on tehtävänsä valittu. Henkilön on myös ilmoitettava viivytyksettä sidonnaisuuksissa tapahtuneet muutokset.

Kunnan on pidettävä sidonnaisuuksista rekisteriä yleisessä tietoverkossa, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu.

Ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvan luottamustoimen tai tehtävän päättyessä henkilöä koskevat tiedot on poistettava rekisteristä ja tietoverkosta.

Tarkastuslautakunnan 31.8.2021 hyväksymän arviointisuunnitelman mukaan saapuneet uudet sidonnaisuusilmoitukset, muutokset ja täydennykset tuodaan tarkastuslautakunnan käsiteltäväksi ilmoitusta seuraavassa kokouksessa. Sidonnaisuusilmoitukset tai niissä tapahtuneet muutokset saatetaan valtuustolle tiedoksi kaksi kertaa vuodessa, keväällä ja syksyllä.

Valtuusto on 14.11.2022 merkinnyt siihen mennessä tehdyt sidonnaisuusilmoitukset tiedoksi. Tämän jälkeen on tarkastuslautakunta kokouksissaan käsitellyt seuraavat sidonnaisuuksia koskevat ilmoitukset:

- Virve Jämsén, sidonnaisuusilmoitus 13.10.2022
- Päivi Granlund, sidonnaisuusilmoitus 5.11.2022
- Juha Viljamaa, muutosilmoitus 10.11.2022
- Ville Hälinen, muutosilmoitus 16.11.2022
- Mikko Lindroos, muutosilmoitus 16.11.2022
- Janne Storlöpare, sidonnaisuusilmoitus 21.11.2022
- Sini Sulka, sidonnaisuusilmoitus 12.1.2023
- Tauno Ylä-Soininmäki, sidonnaisuusilmoitus 14.3.2023
- Rauno Grönroos, muutosilmoitus 21.3.2023

Niko Liukkosen sidonnaisuusilmoitus tulee poistaa sidonnaisuusrekisteristä hänen kuntalain 84 §:ssä tarkoitetun tehtävänsä päättymisen johdosta.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 3

Toimenpiteet

-

Liitteet

4 Sidonnaisuusilmoitukset, tiedoksi valtuusto kevät 2023

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 3

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 24.04.2023

§ 38

Valtuustokysymys: Mihin toimiin kaupunginhallitus, valtuusto sekä konserni- ja tilajaosto aikovat ryhtyä konserni- ja tilajaoston puheenjohtajan lehtihaastattelussa 17.12.2022 esittämien kannanottojen vuoksi

600/00.01.01.04/2023

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Hallintojohtaja Anniina Kovero, p. 044 716 1416

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto merkitsee kysymyksen ja kaupunginhallituksen siihen antaman vastauksen tiedokseen.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 11.04.2023

§ 126

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa vastauksenaan kysymykseen perusteluosassa esitetyn.

Samalla kaupunginhallitus tekee valtuustolle seuraavan ehdotuksen:

"Kaupunginvaltuusto merkitsee kysymyksen ja kaupunginhallituksen siihen antaman vastauksen tiedokseen."

Käsittely

Jäsen Jorma Ratia ilmoitti olevansa esteellinen. Esteellisyys todettiin hallintolain 28 § 1 momentin 1 kohdan perusteella. Jäsen Jorma Ratia poistui asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Perusteluosa

Valtuutettu Tapani Ripatti ja 21 muuta valtuutettua ovat toimittaneet kaupungin kirjaamoon liitteenä olevan valtuustokysymyksen 31.1.2023.

Valtuustokysymys oli kaupunginhallituksen käsittelyssä 6.3.2023/80§. Kaupunginhallitus palautti asian uudelleen valmisteltavaksi seuraavilla saatesanoilla: konserni- ja tilajaoston puheenjohtajalta pyydetään kirjallinen vastine, lisäksi valtuustokysymyksessä esitettyihin kysymyksiin vastataan kohta kohdalta ja vastausta selkeytetään.

Asianosaisen kuuleminen

Kaupunginhallitus on varannut konserni- ja tilajaoston puheenjohtajalle tilaisuuden tulla kuulluksi ja antaa selityksen valtuustokysymyksen perusteisiin ja esittämään mielipiteensä valtuustokysymyksessä esitettyihin kysymyksiin. Selitys on pyydetty toimittamaan kirjallisesti 29.3.2023 klo 15.00 mennessä.

Asianomaisen vastine asiassa

Konserni- ja tilajaoston puheenjohtaja on toimittanut selityksensä esitettyihin perusteisiin 20.3.2023. Selitys on tallennettu luottamushenkilöiden sähköiseen kokousjärjestelmään.

Valtuustokysymyksen perusteista konserni- ja tilajaoston puheenjohtaja toteaa, että valtuustokysymyksen sisältö on hallintosäännön vastainen, koska se ei koske kunnan toimintaa, hallintoa tai taloutta. Kysymys koskee vain yhden kaupunginvaltuutetun henkilöhaastattelussa annettua yksittäistä poliittista mielipidettä.

Konserni- ja tilajaoston puheenjohtaja perustelee kantaansa todeten, että valtuustokysymys on tarkoitettu tilanteisiin, jossa kunta toimii julkisyhteisönä ja sen toimielimet tai viranhaltijat käyttävät heille suotua julkista valtaa ja päätöksentekoa tai muuta toimintaa, joihin seikkoihin valtuustokysymyksellä pyritään tavalla tai toisella vaikuttamaan; tai saamaan vastauksia heiltä joihinkin yksittäisiin toimenpiteisiin. Hän toteaa olevansa kaupunginvaltuutettu ja luottamushenkilö, joka ei käytä julkista valtaa, eikä asema ole rinnastettavissa viranhaltijan asemaan.

Konserni- ja tilajaoston puheenjohtajan perustelussa todetaan lisäksi, että jokaisella valtuutetulla on luottamusasemastaan riippumatta oikeus perustuslain 12 §:n tarkoittamaan sananvapauteen eikä sitä voida millään yksittäisillä toimilla, tässä tapauksessa poliittisilla perusteilla, rajoittaa tai kumota vain siksi, että mielipiteet ovat mahdollisesti erilaisia.

Konserni- ja tilajaoston puheenjohtajalta saadut mielipiteet valtuustokysymyksessä esitettyihin kysymyksiin on kirjattu suoraan alla olevaan kappaleeseen: valtuustokysymyksessä kaupunginhallitukselle esitetyt kysymykset.

Konserni- ja tilajaoston jäsenten kannanotot KTJ:tä koskeviin kysymyksiin

Konserni- ja tilajaoston jäsenten kannanotot valtuustokysymyksessä esitettyihin konserni- ja tilajaostoa koskeviin kysymyksiin on kirjattu suoraan alla olevaan kappaleeseen: valtuustokysymyksessä kaupunginhallitukselle esitetetyt kysymykset.

Valtuustokysymyksessä kaupunginhallitukselle esitetyt kysymykset

Edustavatko hänen (konserni- ja tilajaoston puheenjohtajan) kannanottonsa KTJ:n mielipidettä?

Konserni- ja tilajaoston puheenjohtajan vastine

Konserni- ja tilajaoston puheenjohtaja toteaa selityksessään, ettei hän ole toiminut jaoston nimissä tai edustanut jaostoa. Lehtihaastattelu on ollut normaali yhden poliitikon haastattelu, jossa hän on esittänyt omia mielipiteitään, kuten sananvapauteen kuuluu. Konserni- ja tilajaoston puheenjohtaja on toimittanut vastineensa liitteenä lehtikirjoituksen kirjoittaneen toimittajan lähettämän sähköpostin ja nostaa sieltä seuraavan siteerauksen: "Itsestään selvä lähtökohta tämänytyypisissä henkilöhaastatteluissa on silti aina, että haastateltavan niissä esittämät mielipiteet ovat vain ja ainoastaan hänen omiaan. Niiden ei siten oleteta - eikä pidä olettaa - vastaavan haastateltavan edustaman luottamuselimen kollektiivisia näkemyksiä, ellei haastateltava näin erikseen ilmoita. Näinhän et tehnyt, eikä asiaa myöskään jutussa näin muotoiltu."

Konserni- ja tilajaoston jäsenten kanta

Konserni- ja tilajaoston jäsenten kannanotoissa on todettu, että konserni- ja tilajaoston kannanotot eivät edusta KTJ:n mielipidettä.

Jos ne eivät edusta, niin miksi KTJ ei ole julkisuudessa korjannut puheenjohtajansa lausuntoja?Konserni- ja tilajaoston puheenjohtajan vastine

Konserni- ja tilajaoston puheenjohtaja toteaa selityksessään, ettei ole lehtihaastattelussa edustanut jaostoa, vaikka toimittaja on lehtihaastattelussa käyttänyt hänestä poliittista titteliiä. Hän toteaa, että jaoston päätökset tehdään viranhaltijoiden esittelystä, eikä ko. asiaa ole valmisteltu KTJ:lle, joten asiaa ei ole ollut mahdollista käsitellä.

Konserni- ja tilajaoston jäsenten kanta

Konserni- ja tilajaoston jäsenten kannanotoissa on tuotu esille, että asiasta on käyty keskustelua jaoston kokousten yhteydessä puheenjohtajan kanssa. Keskustelut ovat olleet epävirallisia, eikä niistä ole tehty merkintöjä pöytäkirjaan. Keskusteluissa on käyty läpi sitä, että puheenjohtajan näkemykset eivät ole vastanneet jaoston näkemyksiä.

Kannanotoissa on lisäksi todettu, että julkisuudessa media ei ole kysynyt jaoston jäsenten näkemyksiä asiasta. Myöhemmin kun media on käsitellyt konserni- ja tilajaoston puheenjohtajan näkemyksiä, on käynyt selvästi esille, että hän on tuonut omia henkilökohtaisia näkemyksiään esille, ei jaoston näkemyksiä.

Onko hän enää puolueeton, uskottava jaoston puheenjohtaja?Konserni- ja tilajaoston puheenjohtajan vastine

Konserni- ja tilajaoston puheenjohtaja toteaa näin olevan. Hänen työskentelyään jaostossa ei ole asetettu kyseenalaiseksi, eikä hän ole saanut viestiä etteikö hoitaisi tehtäviään asianmukaisesti ja hallintosääntöä sekä konserniohjetta noudattaen.

Voivatko Ratian kannanotot vahingoittaa Lahden mainetta kunnioittavan ja johdonmukaisen, poliittisen päätöksenteon kaupunkina, tapahtumakaupunkina tai kaupunkina, jossa on hyvä asua ja yrittää.

Konserni- ja tilajaoston puheenjohtajan vastine

Konserni- ja tilajaoston puheenjohtaja toteaa etteivät voi. Hänen mielestään yhden kaupunginvaltuutetun yksittäinen lehtihaastattelu ei aiheuta sekasortoa Lahdessa. Hänen mukaansa tapahtumayhtiöiden liiketoiminnot ym. ovat puhututtaneet Lahdessa jo vuosia.

Onko KTJ:n puheenjohtaja Jorma Ratian toiminta ja kielenkäyttö linjassa Lahden eettisten arvojen kanssa tässä tapauksessa?

Konserni- ja tilajaoston puheenjohtajan vastine

Konserni- ja tilajaoston puheenjohtaja toteaa, että ei voi vastata kysymykseen, koska kysymys on yksilöimätön, perustelematon eikä siinä tuoda esiin mitä Lahden eettisiä arvoja kysymyksessä tarkoitetaan.

Kaupunginhallitukselle osoitettava kysymys

Lahden kaupungin hallintosäännön kaupunginvaltuustoa koskevien sääntöjen 10 §:n mukaan vähintään 14 valtuutettua voi tehdä kaupunginhallitukselle osoitetun kirjallisen kysymyksen kunnan toimintaa, hallintoa tai talouden hoitoa koskevasta asiasta.

Kysymys on toimitettava kirjallisena kaupungin kirjaamoon.

Kaupunginhallituksen on vastattava kysymykseen viimeistään siinä valtuuston kokouksessa, joka ensiksi pidetään kuuden viikon kuluttua kysymyksen saapumisesta, tai ilmoitettava syy, minkä vuoksi vastausta ei

ole voitu antaa. Vastaus tai ilmoitus on merkittävä tiedoksi. Jos kysymystä käsiteltäessä tehdään ehdotus tilapäisen valiokunnan asettamisesta tutkimaan kysymyksessä tarkoitettua asiaa, valtuuston on päätettävä tästä. Muuta päätöstä ei kysymyksen johdosta saa tehdä.

Oikeuskirjallisuudessa on todettu, että käsite "kunnan toiminta" koskee koko kuntalain soveltamisalaa (Harjula-Prättälä, Kuntalaki – Tausta ja tulkinat 2023, s. 155). Kysymys siitä, mihin toimiin kaupunginhallitus, valtuusto sekä konserni- ja tilajaosto aikovat ryhtyä, voidaan katsoa liittyvän kunnan toimintaan. Poliittisen luottamuksen arviointi kuuluu valtuustolle. Viranhaltijoiden valmisteluun liittyvät vastuut ja/tai oikeudet eivät ulotu poliittiseen arviointiin. Valtuustokysymyksessä esitettyihin kysymyksiin vastaaminen kuuluu näin ollen kaupunginvaltuustolle.

Tapani Ripatin kaupunginhallitukselle osoitettu kirje konserni- ja tilajaoston puheenjohtajan kannanotosta lehtikirjoituksessa

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja on toimittanut edelleen kaupunginhallituksen jäsenille sähköpostitse 25.1.2023 valtuutettu Tapani Ripatin kaupunginhallitukselle osoitetun kirjeen konserni- ja tilajaoston puheenjohtajan kannanotosta lehtikirjoituksessa. Asiasta on käyty keskustelu valtuustoryhmien puheenjohtajatoimikunnassa 25.1.2023. Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja totesi, että keskustelun tarkoituksena on, että toiminta sen jälkeen korjataan. Konserni- ja tilajaoston puheenjohtaja totesi palautteen vastaanotetuksi.

Kirjeestä on keskusteltu myös konserni- ja tilajaoston ja kaupunginhallituksen kokousten yhteydessä. Kirje on merkitty kaupunginhallitukselle tiedoksi 6.2.2023/53§.

Kunnan luottamushenkilöt ja luottamustoimen hoitaminen

Kuntalain (410/2015) 69§:n mukaan kunnan luottamushenkilöitä ovat valtuutetut ja varavaltuutetut, kunnan toimielimiin valitut jäsenet, kunnan kuntayhtymän toimielimiin valitsevat jäsenet sekä muut kunnan luottamustoimiin valitut henkilöt.

Kuntalain 69.2 § sisältää luottamushenkilön käyttäytymistä koskevan säännöksen, jossa korostetaan toimen hoitamisen moraalisia ja eettisiä arvoja: "Luottamushenkilön tulee edistää kunnan ja sen asukkaiden etua sekä toimia luottamustehtävässään arvokkaasti tehtävän edellyttämällä tavalla."

Luottamustehtävän poliittisesta luonteesta johtuen luottamushenkilöt suhtautuvat asioihin ja niiden hoitamiseen eri tavalla. Käyttäytymissäännös onkin ymmärrettävä toimintaohjeeksi, joka korostaa toiminnan moraalisia ja eettisiä arvoja. Oikeudellisia sanktioita säännöksen rikkomisesta ei voine seurata. (Harjula & Prättälä, 2019 s. 472).

Luottamushenkilö pysyy toimeensa sen ajan, joksi hänet on valittu, ja sen jälkeenkin siihen saakka, kunnes toimeen on valittu toinen (79 §).

Luottamustoimen tunnusmerkkeihin kuuluu "erottamattomuus," poikkeuksena kuitenkin kuntalain 34 §:n sääntely erottamisesta epäluottamuksen perusteella.

Kuntalaissa säädetään virheellisestä menettelystä luottamustoimessa (85 §). Jos on syytä epäillä, että luottamushenkilö on toimeensa syyllistynyt virkarikokseen tai muuten menetellyt siinä velvollisuuksiensa vastaisesti, kunnanhallituksen on vaadittava asianomaiselta selitys. Velvollisuuksien vastaisen menettelyn on liityttävä luottamustehtävän hoitoon. Selityksen

pyytäminen on mahdollista silloinkin, kun ei ole suoranaista epäilyä rikoksesta. Jos lisätoimenpiteet ovat tarpeen, asiasta on ilmoitettava valtuustolle. (Harjula & Prättälä, Kuntalaki – Tausta ja tulkinnat, 2019, s. 547).

Lahden kaupungin eettinen ohjeisto

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt Lahden kaupungin eettisen ohjeiston / eettiset toimintaperiaatteet 10.6.2019 § 64.

Eettisillä toimintaperiaatteilla tavoitellaan yhteistä luottamukseen perustuvaa toiminnan mallia, jossa toimitaan avoimesti ja vastuullisesti, muita kunnioittaen ja yhteisöllisyyttä kasvattaen. Eettiset toimintaperiaatteet perustuvat Lahden kaupungin arvoille, joita ovat vastuullisuus, yhdessä tekeminen ja avoimuus.

Eettisten toimintaperiaatteiden mukaan päättäjiltä odotetaan luottamustehtävässään seuraavaa:

- arvokasta käyttäytymistä ja hyvän esimerkin näyttämistä,
- korkeaa moraalialia,
- huolenaiheisiin ja eettisten periaatteiden vastaiseen toimintaan puuttumista, sekä
- muiden eettisessä ohjeistossa mainittujen työntekijöiden ja esimiesten eettisten periaatteiden noudattamista.

Lisäksi todetaan, että toimiessaan Lahden kaupungin konserniin kuuluvan yhtiön, yhteisön tai säätiön hallituksen jäsenenä luottamushenkilön tulee toimia moitteettomasti noudattaen lakeja, konserniohjeita ja muita eettisissä ohjeistossa mainittuja eettisiä periaatteita.

Epäasiallisen käytöksen käsitteleminen luottamustoimielimessä - toimintaohje

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt epäasiallisen käytöksen käsitteleminen luottamustoimielimessä -toimintaohjeen ohjeellisesti noudatettavaksi 25.1.2021 § 13.

Epäasiallisen käytöksen käsitteleminen luottamustoimielimessä – toimintaohjeen mukaisesti epäasialliseen käytökseen pitää ja voidaan puuttua organisaation kaikilla tasoilla. Tavoitteena pitää olla epäasiallisen käytöksen nollatoleranssi eli organisaatiokulttuuri, jossa epäasiallista käytöstä ei hyväksytä eikä suvaita.

Mahdolliset ristiriidat otetaan nopeasti käsittelyyn oikeudenmukaisesti ja tasapuolisesti yhteisesti sovitun prosessin mukaisesti.

Lahdessa puututaan kaikkiin havaittuihin väärinkäytöksiin. Epäilyt väärinkäytökset on tutkittava ja tarvittaessa ryhdytään oikeustoimiin.

Väärinkäytösepäilyt käsitellään aina luottamuksellisesti ja oikeudenmukaisesti. Väärinkäytösepäilyjen käsittely prosessi on pääosin seuraavanlainen:

1. Kaupungin työntekijän, viranhaltijan ja luottamushenkilön on ilmoitettava havaitusta väärinkäytösepäilystä viipymättä esimiehelle, johdolle tai sisäiseen tarkastukseen.
2. Väärinkäytösepäilyt selvittää pääsääntöisesti väärinkäytösepäilyn kohteena olevan esimies, esteellisyys huomioon ottaen. Oikeudellisissa kysymyksissä avustaa tarvittaessa kaupungin lakipalvelut. Tarvittaessa voidaan käyttää apuna ulkopuolisia asiantuntijoita.

3. Mikäli on perusteltua syytä epäillä rikoksen tapahtuneen ja sen tueksi on esitettävissä tosiseikkoja, eikä rikosta olosuhteet huomioon ottaen ole pidettävä vähäisenä, laaditaan tutkintapyyntö ja asia siirtyy poliisin tutkittavaksi. Tutkintapyyntöä laadittaessa avustaa tarvittaessa lakipalvelut.

4. Aina kun väärinkäytösepäilystä tehdään rikosilmoitus, asiasta ilmoitetaan myös viestintäpalveluille. He laativat asiasta tarvittavat tiedotteet yhteistyössä vastuutahojen kanssa. Asiasta antavat tiedot vain erikseen sovitut henkilöt.

5. Tilanteesta tulee keskustella työyhteisössä avoimesti siinä laajuudessa kuin se kulloisessakin tilanteessa on mahdollista. Esim. jos väärinkäytös johtaa henkilön irtisanomiseen, keskustelu on yleensä parempi vaihtoehto kuin se, että henkilöstö tulkitsee itse tapahtunutta.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: -

Liitteet

5 Liite, Valtuustokysymys 30.1.2023

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 3

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 24.04.2023

§ 39

Valtuustoaloite: Avantouintipaikan järjestäminen Karistoon

2200/00.01.01.03/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Vt. liikuntajohtaja Markku Ahokas, p. 044 416 3629

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tullut tässä yhteydessä riittävästi selvitettyksi.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 11.04.2023

§ 127

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tullut tässä yhteydessä riittävästi selvitettyksi.”

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunta, 22.03.2023

§ 31

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Sivistysjohtaja Granqvist Tiina

Päätösehdotus

Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunta päättää antaa vastauksenaan valtuustoaloitteeseen perusteluosassa esitetyn.

Perusteluosa

Lahden Perussuomalaisten valtuustoryhmä 8.3.2021:

”Avantouintipaikan järjestäminen Karistoon

Kariston asuinalue on kasvanut vuodesta 2004 asti alue kerrallaan ja on tällä hetkellä noin 2850 asukkaan puukaupunkikylä. Asukkaat ovat pääosin tyytyväisiä ja tonteille on jatkuvaa kysyntää.

Keväällä 2020 tehtiin karttakysely Kariston alueen kehittämiseksi. Vastauksia saatiin paljon ja lähes 500 vastaajaa kertoi ajatuksensa kehittämiskohteista. Karistoon toivottiin erityisesti lähikauppaa ja lisää liikuntapaikkoja. Kehitettäväksi oli merkitty myös muun muassa uimaranta ja kanavarannan alue. Karistolaisissa onkin nyt herännyt toivomus avantouintipaikan saamisesta esimerkiksi rannan vieressä olevan laiturin pätyyn.

Perustelut

Suomessa harrastaa säännöllisesti avantouintia noin 150 000 ihmistä ja harrastus on ollut nousussa varsinkin tänä talvena.

Tutkimusten mukaan avantouinti parantaa verenkiertoa ja kudosten aineenvaihduntaa, se hidastaa solujen vanhenemista ja säilyttää esimerkiksi ihon kimmoisuutta. Lisäksi säännöllisesti uivien perusverenpaine laskee merkittävästi.

Oulun yliopiston vuonna 2019 julkaistun tutkimusraportin mukaan säännöllinen avantouinti lisäsi uimareiden veren dopamiinin ja endorfiinin määrää, mikä on yhteydessä masentuneisuuden ja stressin vähenemiseen. Eli avantouimareiden stressinsietokyky kohenee. Avantouinti on luonnollinen stressi- ja mielialalääke. Myös tiettyjä kiputiloja ja turvotusta voi tutkitusti torjua kylmäaltistuksen avulla.

Säännöllinen avantouintiharrastus on osa hyvää elämänhallintaa ja terveyttä edistävää elämäntyyliä, mikä osaltaan tukee henkilökohtaista työhyvinvointia ja työssä jaksamista.

Aloite

Lahden Perussuomalaisten valtuustoryhmä ehdottaa, että Lahden kaupunki selvittää yhdessä Lahden Avantouimarit ry:n sekä Kariston

Asukasyhdistys ry:n kanssa mahdollisuudesta perustaa Kariston rantaan avantouintipaikka, sekä mahdollisesti sauna ja/tai pukeutumistila.

Vastauksena aloitteeseen esitetään seuraavaa:

Avantouinnin terveydelliset vaikutuksen ovat ilmeiset. Aloitteessa esitettyjen tutkimuksien lisäksi talviuinnin positiivisista terveysvaikutuksista on raportoitu mm. Suomen Ladun TNS Gallupilla vuonna 2010 teettämässä kyselyssä, Oulun yliopiston vuonna 2019 julkaisemassa tutkimusraportissa ja Suomen Ladun 2021 syksyllä toteutetussa talviuintikyselyssä.

Ehdotetulla talviuintipaikalla sijaitsee Kariston pieni uimaranta, joka siirtynee vuoden 2024 aikana kaupunkiympäristön hoidettavaksi. Tällä hetkellä ranta-alueesta vastaa liikuntapalvelut ja rannan viheralueista vastaa kaupunkiympäristö. Ranta on lapsiystävällinen ja suosittu perheiden virkistäytymispaikkana. Talviuintipaikaksi Kariston uimaranta ei kuitenkaan sovellu rannan mataluuden vuoksi.

Lahdessa sijaitsevien talviuintipaikkojen toiminnasta vastaa Lahden Avantouimarit ry. Talviuintipaikkoja on yhdistyksen hallinnassa Möysässä Joutjärven rannalla, Mytjäisissä Mytjäisen lammen rannalla sekä Mukkulassa Vesijärven rannalla. Liikuntapalvelut on käynyt keskustelua Lahden Avantouimarit ry:n kanssa heidän mahdollisuuksistaan ottaa uusia talviuintipaikkoja osaksi yhdistyksen toimintaa. Avantouimarit ry on ilmoittanut, että heillä ei ole resursseja ottaa enempää talviuintipaikkoja hoitaakseen, koska paikkojen hoitaminen vaatii paljon aineellisia ja taloudellisia resursseja. Yhdistyksen tavoitteena on pitää nykyisten talviuintipaikkojen palvelutaso mahdollisimman hyvänä.

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 3

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: -

Liitteet

6 Valtuustoaloite: Avantouintipaikan järjestäminen Karistoon

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 3

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 24.04.2023

§ 40

Valtuustoaloite: Vartiointipalvelujen oston lainmukaisuus ja säästöjen tarkoituksenmukaisuus

598/00.01.01.03/2023

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Turvallisuuspäällikkö Antti Prepula, p. 044 416 3812

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tullut tässä yhteydessä riittävästi selvitettyksi.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 11.04.2023

§ 128

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tullut tässä yhteydessä riittävästi selvitettyksi.”

Perusteluosa

Valtuutetut Oskari Pääatalo, Elisa Lientola ja Anna Kaisa Kupiainen
30.1.2023:

”Aloite vartiointipalvelujen oston lainmukaisuudesta ja säästöjen tarkoituksenmukaisuudesta

Lahden kaupunki ostaa yksityisiltä vartiointiliikkeeltä vartiointipalvelua. Tässä aloitteessa ehdotamme palveluostojen tarkastelemista lainmukaisuuden ja säästöjen toteutumisen näkökulmasta. Keskitymme arvioimaan asiaa Palvelutorin ja pääkirjaston suhteen.

Toimittaja Eevi Karvinen selvitti Iltalehdessä 17.1.2023 julkaistussa artikkelissaan ex-vartijan havaintoja Securitasin esimiestasolta tulevista laittomista ohjeistuksista. Ex-vartijan mukaan ihmisiä ja ihmisryhmiä on leimattu ”häiriköiksi”, ja heidät on poistettu tilasta katteettomaan häiriökäyttäytymiseen vedoten. ”Esimiehet halusivat usein poistattaa tiloista laitapuolen kulkijoita ja narkomaaneja, olivat nämä sitten syyllistyneet mihinkään tai eivät”, artikkelissa Mikoksi nimetty ex-vartija kuvaa. Artikkelissa sivutaan myös turvallisuusosalta paljastunutta ”rehottavaa rasismia”.

Artikkelin ex-vartijan kokemukset on kauppakeskuksista, jotka ovat lain mukaan ns. puolijulkisia paikkoja. Tämän artikkelin ja monien muiden viimeaikoina julkiseen keskusteluun nousseiden vartijoiden väärinkäytösten

myötä on syytä tutkia, miten samat vartiointiliikkeet toimivat kaupungin tiloissa. Lahden Trion Palvelutorin kaupungin virastotilat ovat kauppakeskusten sijaan lain tarkoittamia täysin julkisia paikkoja, joihin kaikkien on päästävää. Vartijointipalvelut näihin virastotiloihin ja pääkirjastoon on toteutettu palveluostoina. Lain mukaan myös kirjaston tulee olla kaikkien käytettävissä ja saavutettavissa (Laki yleisistä kirjastoista 2016/1492 § 10). Kaupungilla on vastuu henkilöstöstä ulottuu myös ulkoistettuihin palveluihin.

Tämän ohella on huomioitava, että koska vartijat koulutetaan ensisijaisesti turvaamaan omaisuutta ja liiketoimintaa, on oletettavaa, että yksityisten vartiointiliikkeiden vartijoiden koulutuksen takaama syrjinnän kieltävän yhdenvertaisuuslain 1325/2014 ja hyvän hallinnon periaatteiden tuntemus on puutteellinen julkisten tilojen avoimuutta, ihmisiin suhtautumista ja palvelujen käyttöä koskevien määräysten suhteen.

Lahden kaupungin arviointikertomuksessa 2021 todetaan ulkoistetuista vartiointipalveluista seuraavaa:

“Kaupungin kirjasto- ja tietopalveluja käsitelleessä arviointikokouksessa puolestaan tuli esiin se, että pääkirjasto joutui luopumaan omista vahtimestareista jo vuonna 2015. Tarvittavat turvapalvelut ostetaan vartiointiliikkeeltä erillisiin hälytyskäynteihin perustuen. Varsinkin pääkirjastossa on usein järjestyshäiriöitä, koska kirjaston on oltava avoin oleskeluympäristö kaikille. Henkilökunnalla oli turvallisempi työympäristö omien vahtimestareiden aikana. Omista vahtimestaripalveluista luopumisella saatu säästö on lautakunnan saaman selvityksen mukaan hyvin marginaalinen.”

Tarkastuslautakunta jätti arviointikertomuksessaan kaupungille suosituksen selvittää omien vahtimestareiden käyttöön palaamista pääkirjastossa.

Aloitteessamme ehdotamme, että selvitys kaupungin tilojen vartiointipalvelujen ulkoistamisesta tehdään. On selvitettävä, toteutuuko palveluostoissa yhdenvertaisuuskin mukaiset määräykset. Lisäksi selvityksessä on tarkasteltava säästöjen toteutumista verrattuna omiin vahtimestareihin huomioiden myös yksityisten vartijointiliikkeiden kalliit hälytyskäynnit.

Mikäli selvityksessä todetaan, että palveluostoilla ei saavuteta tarkoitettuja säästöjä tai että yhdenvertaisuuskin noudattamista ei pystytä varmistamaan, olisi omien vahtimestarien palauttaminen perusteltua. Kaupungin omiksi vahtimestareiksi voitaisiin valikoida henkilöitä, joilla on kokemusta ja asiantuntemusta kohdata esimerkiksi vammaisia, päihteiden käytön haitoista kärsiviä, ja eri kulttuureista tulevia ihmisiä.

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Valtuustoaloitteessa vartiointipalvelujen oston lainmukaisuudesta ja säästöjen tarkoituksenmukaisuudesta keskitytään vastauksessa aloitteen mukaisesti Palvelutoriin ja ensisijaisesti pääkirjastoon.

Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista (1085/2015, jatkossa LYTP) kuvaa vartijan tehtäviä seuraavasti:

- *vartioimistehtävällä* tarkoitetaan omaisuuden vartioimista, henkilön koskemattomuuden suojaamista sekä vartioimiskohteeseen tai toimeksiantajaan kohdistuneen rikoksen paljastamista samoin kuin näiden tehtävien valvomista;
- *myymälätarkkailulla* vartioimistehtävää, jossa vartioidaan myymälässä myytävää omaisuutta;

- *henkivartijatehtävällä* vartioimistehtävää, jossa suojataan tietyn henkilön koskemattomuutta;
- *arvokuljetustehtävällä* vartioimistehtävää, jossa vartioidaan kuljetettavana olevaa arvo-omaisuutta

Suomen perustuslain (731/1999) 6 §:n mukaan:

”Ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä.

Ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Lapsia on kohdeltava tasa-arvoisesti yksilöinä, ja heidän tulee saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin kehitystään vastaavasti.

Sukupuolten tasa-arvoa edistetään yhteiskunnallisessa toiminnassa sekä työelämässä, erityisesti palkkauksesta ja muista palvelussuhteen ehdoista määrättäessä, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään.”

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 5 §:n mukaan: *”Viranomaisen on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi.*

Edistämistoimenpiteiden on oltava viranomaisen toimintaympäristö, voimavarat ja muut olosuhteet huomioon ottaen tehokkaita, tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhtaisia.” Kesäkuussa 2023 voimaan tulevan lakimuutoksen mukaan viranomaisen on lisäksi arvioitava, miten sen toiminta vaikuttaa eri väestöryhmiin.

Palvelujen hankinta

Yhdenvertaisuusvaltuutettu edellyttää vartioimisliikkeeltä yhdenvertaisuussuunnitelman laatimista, koska vartioimisliike suorittaa

julkisia hallintotehtäviä. Palvelutehtävissään turvallisuusalan toimijoiden tulee myös valvoa, ettei syrjintää tapahdu.

Lahden kaupunki ostaa vartioimispalveluja Securitas Oy:ltä, joka huomioi yhdenvertaisuuslain mukaiset velvoitteet toimintaansa koskevassa ohjeistuksessa. Ohjeistuksella viitataan muun muassa yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain kohtiin:

- 15 § Vartijan oikeus vartioimisalueelle pääsyn estämiseen ja alueelta poistamiseen
- 16 § Vartijan kiinniotto-oikeus ja oikeus turvallisuustarkastukseen
- 17 § Voimakeinojen käyttö
- 41 § Pääsyn estäminen
- 42 § Henkilön poistaminen ja kiinniottaminen
- 43 § Säilöissäpito aluksella ja yleisötilaisuudessa
- 45 § Rikoksesta epäillyn kiinniottaminen
- 46 § Turvallisuustarkastus
- 47 § Kiellettyjen esineiden ja aineiden poisottaminen
- 48 § Voimakeinojen käyttö.

Kaupungille vartiointipalveluja tuottava yhtiö käsittelee yhdenvertaisuutta kahtena osa-alueena eli yhdenvertaisuus työpaikalla ja yhdenvertaisuus palveluissa kolmansia osapuolia kohtaan. Securitas seuraa yhdenvertaisuuden toteutumista. Arviointi suoritetaan vuosittain.

LYTP 74 §:ssä säädetään: *”Turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijalla on oltava palveluksessaan yksi tai useampi vastaava hoitaja, jolla on Poliisihallituksen myöntämä voimassa oleva hyväksyminen kyseisen turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan vastaavaksi hoitajaksi. Poliisihallitus määrää vastaavien hoitajien lukumäärän lupaa edellyttävän toiminnan laajuuden, toimipaikkojen lukumäärän ja sijainnin sekä muiden vastaavien*

seikkojen perusteella. Poliisihallitus määrää myös vastaavien hoitajien vastualueet.”

Vastaavan hoitajan tehtävänä on vastata siitä, että luvan haltijan toimintaa tai liikettä hoidetaan säädösten mukaisesti. Vastaavan hoitajan toiminnalle on omat koulutusvaatimuksensa. Lisäksi poliisi valvoo vartioimisliikkeen toimintaa.

Poliisilaitos valvoo myös vartijoita. Poliisilaitos antaa vartijaksi hyväksytylle vartijakortin. Vartijan on pidettävä kortti vartioimistehtävissä mukana. Poliisilaitos voi peruuttaa vartijaksi, järjestyksenvälvojaksi tai turvasuojaajaksi hyväksymisen kokonaan tai määräajaksi.

Vahtimestareiden osalta ei ole olemassa vastaavia säädöksiä tai valvontatoimia. Vahtimestarille ei ole säädöksissä asetettu koulutus- tai esimerkiksi luotettavuusedellytyksiä.

Vahtimestaripalvelut keskitettiin Servioon sen aloittaessa 1.4.2014. Vahtimestaripalvelua ostetaan nyt Päijät-Hämeen laitoshuoltopalvelulta.

Kirjasto

Kun pääkirjaston vahtimestareista aikanaan kaupungin päätöksellä luovuttiin, vahtimestaripalvelua ostettiin jonkin aikaa Serviolta. Pian kävi kuitenkin ilmi, etteivät ostetut vahtimestaripalvelut vastanneet kirjaston tarpeita. Vaihtuvat vahtimestarit eivät pystyneet hoitamaan omille vahtimestareille aiemmin kuuluneita monipuolisia tehtäviä, eivätkä myöskään vastanneet kirjaston turvallisuuteen liittyviin tarpeisiin.

Koska kirjasto on tarkoitettu kaikille kuntalaisille, myös yhteiskunnassa esiintyvät ongelmat näkyvät nopeasti kirjastoissa. Usein haastavissa tilanteissa on tarvetta vähintäänkin vartijan toimintaoikeuksille ja usein

jopa poliisin. Kirjastoissa siirryttiinkin ensin säännöllisiin vartijakierroksiin ja vartijoiden hälytyskutsupäivystykseen.

Myös lähikirjastoihin luotiin vartijahälytysmahdollisuus ongelmatilanteita varten. Ongelmien lisääntyessä pääkirjaston osalta päädyttiin vartijan läsnäoloon yhdessä vuorossa kaikkina viikonpäivinä, muina aikoina hälytyskutsua hyödyntäen. Lisäksi lähikirjastoissa on levottomampina aikoina turvaututtu tehostettuun vartiointiin. Vartijan läsnäolo on pääkirjastolla merkittävästi rauhoittanut tilannetta ja toiminut ongelmia ennaltaehkäisevästi. Vartijan hälytysmahdollisuus ja ajoittainen tehostettu vartiointi on tärkeää myös lähikirjastoille, joissa usein työskennellään iltaisin yksin.

Kirjasto on parhaillaan tehnyt turvallisemman tilan periaatteita ja kuullut myös erilaisia asiakasryhmiä periaatteiden tekemisen yhteydessä. Näissä kuulemisissa tuli ilmi, että myös monet päihkeitä käyttävät asiakkaat kokivat vartijoiden läsnäolon lisäävän turvallisuuden tunnetta, eikä yksikään asiakasryhmä kokenut vartijan läsnäoloa ongelmallisena.

Kirjaston käyttämä vartiointiliike on sitoutunut kirjastolain noudattamiseen sekä kirjaston turvallisemman tilan periaatteisiin, eivätkä vartijat poista asiakkaita tiloista omasta aloitteestaan vaan aina kirjastohenkilökunnan kanssa neuvotellen. Jokainen kirjaston vartija perehdytetään näihin periaatteisiin.

Jos pääkirjaston vartiointi haluttaisiin korvata seitsemänä päivänä viikossa vahtimestareilla, se edellyttäisi vähintään kolmen kokoaikaisen vahtimestarin palkkaamista. Lisäksi lähikirjastojen turvallisuus tulisi yhä turvata vartijahälytysmahdollisuudella, ellei sitten esimerkiksi monitoimitaloihin palkattaisi ilta-aikaan läsnä olevaa vahtimestaria, joka vastaisi myös kirjaston turvallisuudesta. Usein kirjastoissa vastaan tulevat

ongelmatilanteet ovat kuitenkin sellaiset, että ne edellyttävät vartijaa, eivätkä vahtimestarin oikeudet riitä. Tämä todennäköisesti lisää tarvetta poliisin paikalle kutsumiseen ja samalla pitkittäisi tilannetta.

Tällä hetkellä vartijapalveluiden käyttö erillisestä hälytyksestä on kirjaston mittakaavassa taloudellisesti tehokkain tapa hoitaa kirjastojen turvallisuustarpeet. Lisäksi pääkirjastolla on painopisteajankohtina käytössä läsnäoloon perustuvaa paikallisvartiointia. Eräs vaihtoehto olisi palkata pääkirjastolle aina aukioloaikoina aulavastaanotossa toimiva vartija, mutta ratkaisu olisi kalliimpi. Tällöin vartija voisi toimia myös muissa tehtävissä, kuten neuvonnassa ja muissa aulatehtävissä.

Palvelutori

Palvelutorilla ei ole vartijaa. Palvelutorilla on LYTP:n mukainen poliisin ja rajavartiolaitoksen avuksi asetettu järjestyksenvalvoja, jota koskee eri säädökset mitä vartijaa.

LYTP 28 §:ssä todetaan: *”Jos järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen ei muulla tavalla ole tarkoituksenmukaista sekä järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen sitä perustellusta syystä edellyttää, alueen tai paikan tai kulkuneuvon lähtöpaikan poliisilaitos voi lisäksi antaa luvan asettaa järjestyksenvalvoja poliisin tai rajavartiolaitoksen avuksi:*

- 1) terveyden- tai sosiaalihuollon toimipisteeseen koulukoteja tai lastensuojelulaitoksia lukuun ottamatta terveyden- tai sosiaalihuollon toimipisteen haltijan hakemuksesta;*
- 2) Kansaneläkelaitoksen toimipisteeseen Kansaneläkelaitoksen hakemuksesta;*
- 3) työ- ja elinkeinotoimistoon työ- ja elinkeinotoimiston hakemuksesta;*
- 4) kauppakeskukseen kauppakeskuksen haltijan hakemuksesta;*
- 5) liikenneasemalle liikenneaseman haltijan hakemuksesta;*

6) satamaan sataman haltijan hakemuksesta;
7) lentopaikkaan lentopaikan haltijan hakemuksesta;
8) joukkoliikenteen kulkuneuvoon kulkuneuvon haltijan hakemuksesta; tai
9) kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetussa laissa (746/2011) tarkoitettuun vastaanotto- ja järjestelykeskukseen keskuksen haltijan tai Maahanmuuttoviraston hakemuksesta.”

LYTP 41 §:ssä säädetään, ettei 28 §:ssä tarkoitetulla järjestyksenvalvojalla ei ole oikeutta pääsyyntä estämiseen. Toisin sanoen Palvelutorin alueelle tulevaa henkilöä ei estetä saapumasta.

Mutta henkilö saadaan poistaa LYTP 42 §:n mukaisesti henkilö, joka:

- 1) päihtyneenä häiritsee järjestystä tai muita henkilöitä;
- 2) vaarantaa turvallisuutta;
- 3) uhkaavasti esiintyen, meluamalla, väkivaltaisuuksella taikka muulla käyttäytymisellään häiritsee järjestystä; tai
- 4) oleskelee alueen yleisöltä suljetussa osassa ilmeisen oikeudettomasti.

Jos paikalta poistaminen on ilmeisesti riittämätön toimenpide eikä häiriötä tai vaaraa voida muutoin poistaa, järjestyksenvalvojalla on oikeus ottaa henkilö kiinni, jos kiinniottaminen on välttämätöntä muille henkilöille tai omaisuudelle aiheutuvan vakavan vaaran torjumiseksi. Kiinniotettu on viipymättä luovutettava poliisin haltuun.”

Palvelutorilla on käytössä linjaus, jossa asiointi sallitaan ja mahdollistetaan päihtyneenä. Asiaan reagoidaan, mikäli tilanne muuttuu sellaiseksi, jossa asiointi ei ole asiallista, aiheuttaa häiriötä tai vaaraa henkilöstölle tai muille asiakkaille. Ajatuksena on häiriöttömän ja turvallisen ympäristön mahdollistaminen niin asiakkaille kuin työntekijöille.

Palvelutori edellyttää vartioimisliikkeeltä osaamista julkishallinnon sekä kauppakeskusten toimintaympäristöistä. Palvelutorin järjestyksenvalvontaa koskee myös vartijoilta edellytetty Securitaksen yhdenvertaisuussuunnitelma. Poliisin ja rajavartiolaitoksen avuksi asetetulla järjestyksenvalvojalla tulee olla sekä vartijan että järjestyksenvalvojan koulutukset sekä poliisin myöntämät luvat edellä mainittuihin tehtäviin.

Vartioimisliike suunnittelee turvallisuuspalveluiden toteuttamisen yhdessä Palvelutorin toiminnot ja muuttuvat tarpeet etukäteen huomioiden. Järjestyksenvalvojan laatimat tapahtumaraportit toimitetaan Palvelutorille.

Palvelutorin järjestyksenvalvoja toimii asiakaspalvelussa ohjaten ja neuvoen tiloissa asioivia. Järjestyksenvalvoja kouluttaa yhdessä muiden vartioimisliikkeen henkilöstön kanssa Palvelutorin henkilöstöä muun muassa turvallisuuskävelyin ja koulutuksin sekä järjestää harjoituksia. Järjestyksenvalvoja on osa kauppakeskuksen turvallisuusorganisaatiota, joka näkyy esimerkiksi palohälytysten aikaisena toimintana. Järjestyksenvalvojan tehtävä on vahvasti asiakaslähtöistä, huomioiden Palvelutorin kokonaisvaltainen turvallisuus.

Johtopäätös

Valtuustoaloitteessa mainitaan: *”Aloitteessamme ehdotamme, että selvitys kaupungin tilojen vartiointipalvelujen ulkoistamisesta tehdään. On selvitettävä, toteutuuko palveluostoissa yhdenvertaisuuskin mukaiset määräykset. Lisäksi selvityksessä on tarkasteltava säästöjen toteutumista verrattuna omiin vahtimestareihin huomioiden myös yksityisten vartijointiliikkeiden kalliit hälytyskäynnit.”*

Kaupunki on kilpailuttanut vartioimispalvelut ja puitesopimus on voimassa 1.4.2022 - 31.3.2025. Sopimuksen purkamiselle ei ole tällä hetkellä perusteita. Palveluostossa toteutuvat yhdenvertaisuuslain säännökset.

Vahtimestaripalvelujen ja vartioimisliikepalvelujen ostohinta kaupungille on lähes sama, johtuen työntekijöiden samantasoisesta palkkarakenteesta. Aiempien selvitysten mukaan vartijan käyttäminen kokoaikaisesti on kustantanut kaupungille hivenen vähemmän mitä vahtimestaripalvelun ostaminen.

Sopimuksen mukainen vartijan hälytyskäynti pääkirjastossa on kaupungille kohtuullinen. Vahtimestaripalvelut eivät sisältäisi hälytyskäyntipalvelua.

Kaikenikäisten asiakkaiden pahoinvointi, samoin kuin päihdeongelmien haitat, näkyvät parhaillaan kirjastoissa, mikä on johtanut joidenkin kirjastojen omatoimipalveluajan rajoittamiseen ja aiheuttanut paljon haasteita myös palveluajalla. Vartijahälytyksen mahdollisuus on tärkeä palvelu niin henkilökunnalle kuin kirjaston asiakkaille, ja jos keskustelemalla ei päästä toivottuun lopputulokseen, asiakkaan poistaminen tilasta on silloin välttämätöntä. Vartijalla on LYTP:n mukaisesti laillinen oikeus poistaa henkilö kohteesta, mutta vahtimestarilla ei tätä lain suojaamaa oikeutta ole.

Palvelutorilla tilanteet rauhoittuvat yleensä silloin, kun järjestyksenvalvoja saapuu lähettyville. Samalla asioiden hoitaminen Palvelutorilla mahdollistuu.

Ongelmatilanteita pyritään Palvelutorilla ja kirjastoissa ratkaisemaan sekä ennaltaehkäisemään monipuolisesti yhteistyössä eri toimijoiden kanssa, ja tilasta poistaminen on aina viimeinen ratkaisu. Toisinaan tilanne on kuitenkin sellainen, että henkilökunnan ja muiden asiakkaiden

turvallisuuden vuoksi asiakas on poistettava. Useimmiten poistettava on voimakkaasti päihtynyt ja asiattomasti käyttäytyvä.

Vahtimestaripalvelun ja vartiointi-/järjestyksenvilvontapalvelun toimivaltuuksissa sekä viranomaisvalvonnassa on merkittävät erot. Täten kaupungin tulee käyttää niin kirjastossa kuin palvelutorilla LYTP:n mukaisia palveluja, ei yleisillä kansalaisten oikeuksilla varustettua vahtimestaripalvelua.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: -

Liitteet

- 7 Valtuustoaloite: Vartiointipalvelujen oston lainmukaisuudesta ja säästöjen tarkoituksenmukaisuudesta 30.1.2023

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 3

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 24.04.2023

§ 41

Päijät-Hämeen pelastuslaitos kuntayhtymäliikelaitoksen purkaminen

11581/00.00.02.00/2022

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Konserniohjauksen päällikkö Veli-Pekka Ignatius p. 044 716 1895

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto

- toteaa, että pelastustoimen järjestämisestä annetun lain mukainen pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy kunnilta ja kuntayhtymiltä hyvinvointialueille 1 päivänä tammikuuta 2023,

- purkaa Päijät-Hämeen pelastuslaitos kuntayhtymäliikelaitoksen 1.1.2023 lukien,

- toteaa, että kuntayhtymäliikelaitoksen irtain omaisuus, lomapalkkavelka, sopimukset ja vastuut siirtyvät hyvinvointialueelle sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulusta annetun lain mukaisesti,

- toteaa, että kuntayhtymäliikelaitokseen ennen aikaa 1.1.2023 kohdistuvat

saatavat, velat, rahoitusarvopaperit ja rahat/pankkisaamiset jäävät luovuttavalle organisaatiolle sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaanpanosta annetun lain mukaisesti

- päättää, että liiton tulee tehdä loppuselvitys kuntayhtymäliikelaitoksen nettovarallisuudesta, kun tilinpäätös 2022 on valmistunut. Kunnille palautetaan loppuselvityksen ylijäämä ja alijäämä laskutetaan kunnilta yhteistoimintasopimuksessa sovitun mukaisesti.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 11.04.2023

§ 129

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

"Kaupunginvaltuusto

- toteaa, että pelastustoimen järjestämisestä annetun lain mukainen pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy kunnilta ja kuntayhtymiltä hyvinvointialueille 1 päivänä tammikuuta 2023,

- purkaa Päijät-Hämeen pelastuslaitos kuntayhtymäliikelaitoksen 1.1.2023 lukien,
- toteaa, että kuntayhtymäliikelaitoksen irtain omaisuus, lomapalkkavelka, sopimukset ja vastuut siirtyvät hyvinvointialueelle sosiaali- ja terveydenhuoltoon ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaanpanosta annetun lain mukaisesti,
- toteaa, että kuntayhtymäliikelaitokseen ennen aikaa 1.1.2023 kohdistuvat saatavat, velat, rahoitusarvopaperit ja rahat/pankkisaamiset jäävät luovuttavalle organisaatiolle sosiaali- ja terveydenhuoltoon ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaanpanosta annetun lain mukaisesti
- päättää, että liiton tulee tehdä loppuselvitys kuntayhtymäliikelaitoksen nettovarallisuudesta, kun tilinpäätös 2022 on valmistunut. Kunnille palautetaan loppuselvityksen ylijäämä ja alijäämä laskutetaan kunnilta yhteistoimintasopimuksessa sovitun mukaisesti."

Perusteluosa

Maakuntavaltuuston 2.12.2022 pöytäkirjanote §19 "Päijät-Hämeen pelastuslaitos kuntayhtymäliikelaitoksen purkaminen":

"Päijät-Hämeen liiton maakuntavaltuusto hyväksyi 18.11.2002 liiton puolesta Päijät-Hämeen pelastustoimen yhteistoimintasopimuksen. Sopimusosapuolina olivat Heinolan, Lahden ja Orimattilan kaupungit sekä Artjärven, Asikkalan, Hartolan, Hollolan, Hämeenkosken, Kärkölän, Nastolan, Padasjoen ja Sysmän kunnat.

Yhteistoimintasopimuksen mukaan alueellisen pelastustoimen hallinnosta vastaa Päijät-Hämeen liitto, jonka ylläpitämä Päijät-Hämeen pelastuslaitos vastaa pelastustoimilain 4 §:n mukaisten tehtävien hoitamisesta maakunnan alueella. Pelastustointia hoidetaan liikelaitoksena liiton hyväksymän Päijät-Hämeen pelastuslaitoksen johtosäännön ja muiden liiton säännösten mukaisesti. Yhteistoimintasopimuksen mukainen pelastuslaitoksen toiminta alkoi 1.1.2004.

Maksuosuusperusteet muutettiin asukaslukuun perustuvaksi ja litin kunta lisättiin sopimusosapuoleksi yhteistoimintasopimukseen maakuntavaltuuston kokouksessa 3.12.2020.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistus

Eduskunta on hyväksynyt sote- ja pelastustoimen uudistuksen keskeiset lait (EV 111/2021) ja presidentti Niinistö on vahvistanut ne 29.6.2021. Lait tulevat voimaan porrastetusti.

Laki pelastustoimen järjestämisestä 613/2021

Pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy kokonaisuudessaan hyvinvointialueille 1.1.2023 alkaen. Laissa pelastustoimen järjestämisestä (613/2021) säädetään järjestämisvastuusta pelastustoimessa. Lain mukaan hyvinvointialue vastaa pelastustoimen järjestämisestä alueellaan.

Laki sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulusta 616/2021

Laki sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulusta (616/2021) sisältää määräykset pelastustoimen käytössä olevan irtaimen

omaisuuden (23 §), lomapalkkavelan (24 §), sopimusten ja vastuiden siirtymisestä hyvinvointialueelle (25 §) sekä omaisuusjärjestelyjä koskevista kirjauksista kunnan ja hyvinvointialueen kirjanpidossa (42 §).

23 § Kunnan järjestämän sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen käytössä olevan irtaimen omaisuuden siirtyminen hyvinvointialueelle ”Hyvinvointialueelle siirtyvät 1 päivänä tammikuuta 2023 sen järjestämisvastuulle kuuluvaan toimintaan liittyvä irtaimisto, irtaimen omaisuuden omistusta, hallintaa ja käyttöä koskevat oikeudet sekä immateriaaliset oikeudet ja luvat. ”

Hallituksen esityksen mukaan hyvinvointialueelle siirtyvästä irtaimistosta ei makseta kunnalle korvausta. Irtaimiston poistuminen katetaan kunnan peruspääomaa alentamalla 42 §:n mukaisesti. Pelastuslaitoksella ei ole omassa pääomassa peruspääomaa. Pelastuslaitoksen oma pääoma koostuu edellisten tilikausien sekä tilikauden ylijäämästä ja tätä voidaan ”vastaparina” irtaimiston siirrossa.

24 § Kunnan järjestämän sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen henkilöstöön kohdistuva lomapalkkavelka ”Hyvinvointialueelle siirtyy 1 päivänä tammikuuta 2023 kunnan järjestämän perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon, sosiaalitoimen ja pelastustoimen sekä opiskeluhuollon henkilöstöön kohdistuva lomapalkkavelka.”

Sote-uudistuksessa on linjattu, että kunnat eivät erikseen maksa hyvinvointialueille vuoden vaihteessa 2022–2023 erääntyvää lomapalkkavelkaa. Hyvinvointialueet vastaavat lomapalkasta ja vastuu sisältyy hyvinvointialueille siirtyvään rahoitukseen. Pelastuslaitoksen lomapalkkavelkaa ei makseta, vaan velka lisätään omaan pääomaan.

25 § Kuntaa sitovien sopimusten ja vastuiden siirtyminen hyvinvointialueelle "Hyvinvointialueelle siirtyvät sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämiseen liittyvät sopimukset 1 päivästä tammikuuta 2023, jolleivät hyvinvointialue ja kunta toisin sovi. Jos sopimusta ei ole mahdollista siirtää tai jakaa, kunta tekee 26 §:ssä tarkoitetussa selvityksessä esityksen sopimukseen liittyvän vastuun jakautumisesta.

Edellä 1 momentissa säädetystä poiketen hyvinvointialueelle eivät kuitenkaan, jolleivät hyvinvointialue ja kunta toisin sovi, siirry:

- 1) sellaiset toimitilaa koskevat sopimukset, joissa kunta on sitoutunut osoittamaan ostajan tai lunastamaan toimitilan omistukseensa sopimuskauden päätyttyä;
- 2) vahingonkorvausvastuut tai muut sopimuksen päättämisestä seuraavat vastuut sellaisista sopimuksista, jotka kunta tekee tämän lain vahvistamisen jälkeen, mutta ennen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämismvastuun siirtymistä hyvinvointialueelle. Jos kunta on toiminut ennen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämismvastuun siirtoa joko voimassa olevan lainsäädännön tai kuntaa sitovan sopimuksen vastaisesti, kunta vastaa tästä aiheutuvista seuraamuksista."

42 §

Omaisuusjärjestelyjä koskevat kirjaukset kunnan ja hyvinvointialueen kirjanpidossa "Edellä 20 §:ssä tarkoitettujen kuntayhtymien jäsenosuuksien ja 23 §:ssä tarkoitetun irtaimen omaisuuden siirto hyvinvointialueisiin kirjataan kunnan kirjanpidossa peruspääomaa vastaan, jollei kunta toisin päättä.

Hyvinvointialueelle siirtyvä lomapalkkavelka kirjataan peruspääomaan.
Hyvinvointialueella omaisuuden ja velkojen siirto kirjataan asianomaisiin omaisuus- ja velkaeriin sekä peruspääomaan.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetut siirrot kirjataan kunnan tilinpäätöksen mukaisilla kirjanpitoarvoilla.

Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaosto voi antaa ohjeita ja lausuntoja tämän pykälän soveltamisesta.”

Maakuntavaltuuston ja jäsenkuntien tulee tehdä päätös kuntayhtymäliikelaitoksen purkamisesta ja loppuselvityksen ajankohdasta.”

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: ote Päijät-Hämeen liitto

Liitteet

- 8 Maakuntavaltuuston 2.12.2022 pöytäkirjanote §19 Päijät-Hämeen pelastuslaitos kuntayhtymäliikelaitoks

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 24.04.2023

§ 42

Kokouksessa jätetyt valtuustoaloitteet

27/00.01.01.03/2023

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti lähettää seuraavat kokouksessa jätetyt valtuustoaloitteet kaupunginhallituksen käsiteltäväksi:

- Valtuutetut Jouni Kaikkonen ja Kalle Aaltonen: Valtuustoaloite hyvinvointikaupasta

- Valtuutetut Kalle Aaltonen ja Mikko Lindroos: Lahden kaupunki lanseeraa vapaaehtoisen kuntaveron.

- Valtuutettu Juha Tapiola: 1. Kaupunginhallitus ryhtyy toimiin KOKO Lahti Oy:n ja Lahti Events Oy:n konkurssimenettelyn aloittamiseksi. 2. Kaupunginhallitus antaa kattavan selvityksen liittyen KOKO Lahti Oy:n vuokriin ja pääomalainojen korkoihin annettuihin maksuaikoihin

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto lähettää aloitteet kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Perusteluosa

Hallintosäännön kaupunginvaltuustoa koskevien sääntöjen 9 §:n mukaan kokouskutsussa mainittujen asioiden käsittelyn jälkeen on valtuustoryhmällä ja valtuutetulla oikeus, ilmoitettuaan siitä aikaisemmin puheenjohtajalle, tehdä kirjallisia aloitteita kaupungin toimintaa ja hallintoa

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 3

koskevista asioista. Aloite annetaan puheenjohtajalle sen jälkeen, kun se on esitelty valtuustolle.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

kirjaamo

Liitteet

- 9 Valtuustoaloite hyvinvointikaupasta
- 10 Valtuustoaloite Lahden kaupunki lanseeraa vapaaehtoisen kuntaveron
- 11 Valtuustoaloite KOKO Lahti Oy_n ja Lahti Events Oy_n konkurssimenettelyn aloittamiseksi

Kaupunginvaltuusto

Pöytäkirja

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 33, § 34, § 35, § 36, § 37, § 38, § 39, § 40, § 42

nro 3

Lahden kaupunki

MUUTOKSENHAKUKIELTO

oikaisuvaatimus/kunnallisvalitus

Koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalain 136 §:n nojalla tästä päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja
Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 41

nro 3

Lahden kaupunki

VALITUSOSOITUS, kunnallisasiat

Valitusoikeus ja valitusperusteet

Kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen.

Valitusviranomainen

Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Yhteystiedot

www.oikeus.fi/hallintooikeudet/hameenlinnanhallinto-oikeus

Raatihuoneenkatu 1

13100 Hämeenlinna

029 56 42210

faksi 029 56 42269

hameenlinna.hao(at)oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Kunnallisvalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Annettaessa päätös asianosaiselle tiedoksi hänen suostumuksellaan sähköisenä viestinä hänen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Muuta tiedoksiantotapaa käytettäessä asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Valitusaika taloudellisin ja tuotannollisin perustein tehdystä irtisanomista koskevasta päätöksestä alkaa kulua vasta irtisanomisajan päättymisestä.

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus tehdään kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta;
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi;
- vaatimusten perustelut;
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Valitukseen on liitettävä

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on tarvittaessa esitettävä valtakirja (HOL 32 §).

Valitusasiakirjojen toimittaminen valitusviranomaiselle

Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle valitusajan kuluessa ennen sen viimeisen päivän virka-ajan päättymistä. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulukuun- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valitusasiakirjat toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 2 §:n mukaan muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään hallinto-oikeudessa ja markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksuja ja hakemusmaksuja korvauksena asian käsittelystä ja suoritetuista toimenpiteistä tuomioistuimissa 4 ja 5 §:n poikkeuksia lukuun ottamatta. Valituksen käsittelyn maksullisuudesta saa tietoja valitusviranomaiselta.